

PASTORALE BERADING AAN SEKONDêRE SLAGOFFERS VAN MISDAAD EN
TRAUMA IN DIE PRE-ADOLESENTE OUDERDOMSGROEP.

deur

ANNA MAGDELENA PETRONELLA ROUX

voorgelê ter gedeeltelike vervulling van die vereistes

vir die graad

MAGISTER THEOLOGIAE

in die vak

PRAKTIESE TEOLOGIE

aan die

UNIVERSITEIT VAN SUID-AFRIKA

STUDIELEIER: DR C J HUGO

FEBRUARIE 2005

VERKLARING

Ek verklaar hiermee dat PASTORALE BERADING AAN SEKONDÊRE SLAGOFFERS VAN MISDAAD EN TRAUMA IN DIE PRE-ADOLESENTE OUDERDOMSGROEP my eie werk is en dat ek alle bronne wat ek gebruik of aangehaal het deur middel van volledige verwysings aangedui en erken het.

AMP ROUX

WELKOM

28 Februarie 2005

VOORWOORD

In die eerste plek wil ek my dank betuig teenoor my hemelse Vader vir die voorregte en geleentheid wat hy my gegun het sodat hierdie studie vir my 'n moontlikheid kon word. Deur die insig en toerusting wat Hy my verleen het, kon my lewe deur hierdie studie verryk word.

My opregte dank gaan ook aan elke persoon wie se bydrae tot die akademiese wêreld my in staat gestel het om inligting te kon versamel waarop ek hierdie studie kon bou. Hulle name verskyn dwarsdeur hierdie verhandeling en kom voor in die bibliografie. Hulle was reuse op wie se skouers ek kon staan om verder te sien.

Dr. Callie Hugo, my studieleier, was deurentyd beskikbaar met raad en leiding. Sonder hom sou ek nie die pad kon vind om die bestemming van hierdie verhandeling te bereik nie. My opregte dank aan hom vir elke woord van bemoediging en leiding.

Aan my eggenoot, Jan, en kinders, Tinus, Dawn, Johan en Janine, ook my opregte dank en waardering vir hulle begrip vir die baie ure wat hulle my moes afstaan terwyl ek met hierdie studie besig was. Hulle aanmoediging wanneer ek dit nodig gehad het, was altyd 'n energieverskaffer.

My vertroue is dat hierdie studie êrens tot voordeel van die pre-adolossent as sekondêre slagoffer aangewend sal kan word. Mag dit lei tot genesing van die jong gemoed en mag God daardeur verheerlik word.

Annie Roux

Welkom – Februarie, 2005.

OPSOMMING:

Hierdie studie handel oor die pastorale berading aan sekondêre slagoffers van misdaad en trauma binne die pre-adolessente ouderdomsgroep (11-13 jaar). Daar word sekere konsepte beskryf wat dien as raamwerk vir die studie. Die aard en uitwerking van trauma op die pre-adolescent word pastoraal-teologies aangespreek. Teorieë wat ondersoek word as toepaslik op die berading van die pre-adolescent is onder andere die narratiewe teorie, Bybelse berading en Stone se krisisberading. Die wyse waarop bystand deur pastors en beraders aan die getraumatiseerde pre-adolescent verleen kan word, word ondersoek en bespreek.

Die toepassing van sekere terapieë soos narratiewe terapie, kindertekeninge, familietekeninge, kindertekeninge as diagnostiese hulpmiddel en kindertekeninge as projeksie-tegniek asook die interpretasie daarvan, word aan die hand van 'n gevallestudie verduidelik. Die gebreke van sommige benaderings word uitgelig en toepaslikheid beklemtoon.

ABSTRACT.

In this study a research is done on the pastoral counselling given to pre-adolescent secondary victims of trauma and crime in the age group (11-13 years). Certain concepts will be discussed which will be used as a framework for this study. The nature and effect of trauma on the pre-adolescent will be addressed pastorally-theologically. Theories that will be investigated as appropriate on the counselling of the pre-adolescent is narrative theory, Biblical counselling and Stone's crisis counselling. The manner in which assistance will be given through pastors and counsellors to the traumatised pre-adolescent will be investigated and discussed.

The application of certain therapies like narrative therapy, children's drawings, and family drawings, children's drawings as projection-technique and children's drawings as diagnostic aid as well as the interpretation thereof will be explained according to a case study. The shortcomings of some of these approaches will be highlighted and application thereof will also be highlighted.

AFKORTINGS

a.g.v.	as gevolg van
DSM-IV-TR	Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders Text Revision
<i>et al.</i>	<i>Et alii</i> (Latyn); en andere
<i>ibid.</i>	<i>Ibidem</i> (Latyn); op dieselfde plek
K-F-D	Kinetic Family Drawings
nl.	naamlik
<i>p.</i>	<i>pagina</i> (Latyn); bladsy
PPS	“Peter Pan”-sindroom
PTS	Posttraumatische stres.
PTSD	Posttraumatic stress disorder
PTSV	Posttraumatische stresversteuring
<i>s.a.</i>	<i>sine loco</i> (Latyn); sonder jaar
SAPD	Suid-Afrikaanse Polisie diens
<i>s.l.</i>	<i>sine loco</i> (Latyn); sonder plek
vol.	volume

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1

INLEIDING

1.	DOELWIT:	1
2.	TEORETIESE RAAMWERK:	2
3.	RASIONAAL:	2
4.	METODOLOGIE:	3
5.	NAVORSINGSONTWERP:	4
6.	BELANGRIKE KONSEPTE IN HIERDIE STUDIE:	5
6.1	DIREKTE OF PRIMÊRE SLAGOFFERS:	5
6.2	SEKONDÊRE SLAGOFFERS:	5
6.3	SLAGOFFERS (“VICTIMS”):	6
6.4	MISDAAD (“CRIME”):	6
6.5	TRAUMA:	6
6.6	GEWELD (“VIOLENCE”):	7
6.7	DIE TEIKENGROEP:	7
6.8	POSTTRAUMATIESE STRESVERSTEURING	7
6.9	GEVALLESTUDIES:	8
7.	DATA-INSAMELINGSTEGNIEKE VIR GEVALLESTUDIES:	8
7.1	WAARNEMING:	8
7.2	DIE GEBRUIK VAN TEGNIEKE EN MODELLE:	8
7.3	TELEFONIESE ONDERHOUDE:	9
7.4	DATAVERGELYKING:	9
7.5	TYDSGLEUF EN BRONNE:	9
8.	RAAMWERK VAN STUDIE:	9

HOOFTUK 2

TRAUMA EN DIE SEKONDÊRE SLAGOFFER.

1.	INLEIDING:	11
2.	DIE LEWENSSPAN VAN DIE PRE-ADOLESENT:	11
2.1	EMOSIONELE ONTWIKKELING:	12
2.2	EMOSIONELE PROBLEME BY PRE-ADOLESENTE:	12
2.3	STRESVEROORSAKENDE FAKTORE:	14
3.	DIE KOMPLEKSITEIT VAN EMOSIONELE PROBLEME:	16
3.1	PRE-ADOLESENSIE-SINDROME:	17
3.1.1	KAIN SE VERHAAL:	18
3.1.2	DIE “PETER PAN”-SINDROOM:	18
3.1.3	PORTUUR OF DRUKGROEPE:	21
4.	KOGNITIEWE ONTWIKKELING:	21
5.	OUERSKAPSTYLE, GESINSISTEME EN TRAUMA:	22
5.1	DIE GEDISORGANISEERDE GESINSISTEEM:	23
5.2	DIE GESLOTE GESINSISTEEM:	23
5.3	DIE ONBETROKKE GESINSISTEEM:	24
5.4	DIE VERWIKKELDE GESINSISTEEM:	25
5.5	DIE GESONDE FUNKSIONERENDE GESINSISTEEM:	26
6.	DIE BELEWING VAN TRAUMA:	28
6.1	TRAUMA EN DIE SEKONDÊRE SLAGOFFER:	30
6.1.1	SEKSUELE TRAUMA:	31
6.1.2	FISIESE TRAUMA:	32
6.1.2.1	WERKLOOSHEID:	32
6.1.2.2	EGSKEIDING:	33

6.1.3	GEESTELIKE TRAUMA:	35
6.2	SIRKEL-EFFEK VAN TRAUMA:	36
6.3	ONVERWERKTE TRAUMA:	36
6.3.1	POGING TOT (OUER-)SELFMOORD EN GESLAAGDE OUERSELFMOORD:	37
6.3.2	PRE-ADOLESENTE SELFMOORD:	39
7.	POSTTRAUMATIESE STRES:	41
7.1	DIAGNOSTIESE KRITERIA VIR KINDERS EN PRE-ADOLESENTE:	44
7.2	KORTTERMYNGEVOLGE:	45
7.3	LANGTERMYNGEVOLGE:	46
7.4	SOMATIESE ABNORMALITEITE:	46

HOOFSTUK 3

DIE PASTORAAL-TEOLOGIESE BENADERING TOT TRAUMAHANTERING:

1.	INLEIDING:	48
2.	DIE KERK EN DIE GEMEENSKAP:	50
3.	DIE KERK EN DIE GETRAUMATISEERDE PRE-ADOLESENT:	50
4.	OUERLIKE PLIGTE:	52
5.	GSCHWEND-BOSCH SE BYBELSE BERADINGSMODEL:	53
5.1	LEEMTE IN DIE BYBEL:	54
5.2	PRAKTIESE RIGLYNE VAN HIERDIE MODEL:	54
6.	CLINEBELL SE HOLISTIESE BEVRYDINGS-GROEIMODEL:	57
7.	DIE NARRATIEWE TEORIE:	58
7.1	DIE PRE-ADOLESENT EN DIE NARRATIEWE TEORIE:	59
7.2	DIE WAARDE VAN DIE NARRATIEWE TEORIE:	59
8.	HOWARD STONE SE KRISISTEORIE:	62

8.1	REAKSIE OP ‘N KRISIS:	63
8.1.1	DIE ONTWIKKELINGSKRISIS:	63
8.1.2	DIE SITUASIONELE (TOEVALLIGE) KRISIS:	63
8.2	DIE ONTWIKKELING VAN ‘N KRISIS:	64
8.3	DIE HANTERINGSDOELWIT:	64
8.4	KRISISGEDRAG:	65
8.5	GEESTELIKE GROEI:	66
8.6	DIE VOORDELE VAN KRISISBERADING:	69
8.7	DIE A-B-C KRISISMODEL:	61
8.7.1	DRIE KOMPONENTE:	69
9.	TRAUMATIESE ERVARINGS:	70

HOOFTUK 4.

DIE TOEPASSING VAN BERADINGSMETODES, TERAPIE EN TEGNIEKE AAN DIE HAND VAN ‘N GEVALLESTUDIE.

1.	TERAPEUTIESE METODES:	72
2.	VERWERKING VAN VERLIES:	72
2.1	FISIESE VERLIES:	73
2.2	VERLIES VAN BEHEER:	73
2.3	KONFRONTERING MET STERFLIKHEID:	73
3.	ONTLONTING (“DEBRIEFING”):	74
4.	GEVALLESTUDIE:	75
4.1	DIE BERADER SE HANTERING VAN A SE TRAUMA:	76
4.2	DIE EERSTE SESSIE:	77
4.3	DIE TWEDE SESSIE - IDENTIFISEER:	80

4.4	DIE ROL VAN HERBELEWING IN TRAUMABERADING:	82
4.5	BEVRAAGTEKEN EN OORTUIG:	83
4.6	UITSORTERING VAN GEDAGTES D.M.V. DEKONSTRUKSIE EN DISKOERSE:	83
4.7	BESLUITNEMING AS FINALE FASE:	85
4.8	AFSLUITING VAN TERAPIE:	85
5.	DIE WAARDE VAN KINDERTEKENINGE TYDENS BERADING:	86
5.1	DIE GEBRUIK VAN KINDERTEKENINGE AS TRAUMAHANTERINGS- RINGS-PROSEDURE:	87
5.2	ONTLEDING VAN TEKENINGE:	87
5.2.1	VAAL- EN KLEURLOSE TEKENINGE:	88
5.2.2	INTERPRETASIE VAN VAAL TEKENING:	88
5.2.3	SKADUWEETEKENINGE:	89
5.2.4	INTERPRETASIE VAN SKADUWEETEKENINGE:	89
6.	KINDERTEKENINGE AS DIAGNOSTIESE HULPMIDDELS:	89
7.	EKLEKTIESE BENADERINGSWYSE:	91

HOOFSUK 5 BEVINDINGE EN VERDERE NAVORSING:

1.	BEVINDINGE:	93
1.1	DIE PRE-ADOLESENT AS SEKONDÊRE SLAGOFFER:	93
1.2	MODERNE LEWENSWYSE:	94
1.3	RIGLYNE:	95
1.4	DOELSTELLINGS:	96
1.5	PASTORALE BETROKKENHEID:	97
1.6	PASTORALE BERADINGSMETODES:	98
1.7	DIE GEBRUIK VAN VERSKILLENDE TERAPIEë:	99

1.7.1	NARRATIEWE TERAPIE:	99
1.7.2	KINDERTEKENINGE, FAMILIETEKENINGE EN INTERPRETASIE:	100
1.7.3	DIAGNOSTIESE AARD VAN KINDERTEKENINGE:	101
2.	GEVOLGTREKKING:	101
3.	VERDERE NAVORSING:	102
	BIBLIOGRAFIE:	103